

Vraag nr. 20
van 7 november 2003
van de heer KRIS VAN DIJCK

Franstalige werklozen Halle-Vilvoorde – Taalkennis

1. Beschikt de minister over wettelijke instrumenten om Nederlandsonkundige werklozen in Halle-Vilvoorde te verplichten onze taal te leren ?

Gelden er verdragsrechtelijke of (grond)wettelijke beperkingen die verhinderen dat een decretale verplichting wordt ingevoerd, gekoppeld aan sancties, tot het volgen van – en eventueel ook slagen voor – een cursus Nederlands ?

2. Kan de minister met betrekking tot de werkloosheid in Halle-Vilvoorde volgende gegevens verstrekken ?

- a) Het totale aantal niet-werkende werkzoekenden, opgesplitst per gemeente en voor elke gemeente ingedeeld naar moedertaal, en dit voor elk van de jaren van 1999 tot en met 2003.
- b) Een overzicht, voor elk van de jaren van 1999 tot en met 2003, van de kennis van het Nederlands van de niet-werkende werkzoekenden met een andere moedertaal dan het Nederlands, op het vlak van de vier componenten van taalkennis, namelijk noteren, spreken, lezen en verstaan.
- c) Het aantal vacatures bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) waarvoor de kennis van het Nederlands niet vereist is, en dit voor elk van de jaren van 1999 tot en met 2003.
- d) Voor elk van de jaren van 1999 tot en met 2003, een overzicht van de duur van werkloosheid voor de niet-werkende werkzoekenden per moedertaal.
- e) Het aantal deelnemers, voor elk van de jaren van 1999 tot en met 2003, aan de opleidingen Nederlands.

Antwoord

- 1.1 Het Vlaamse beleid voor taalzwakke of Nederlandsonkundige werkzoekenden

Taalzwakke of Nederlandsonkundige werkzoekenden hebben het moeilijk op de Vlaamse arbeids-

markt. Ik heb dan ook de nodige maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat een stimulerend beleid het aandeel taalzwakke werkzoekenden drastisch kan verlagen. Een centraal instrument daarin is het decreet van 4 juni 2003 betreffende het inwerkingsbeleid dat in werking is getreden op 1 september 2003. Nieuwkomers én oudkomers die ingeschreven zijn in een gemeente van het Nederlandse taalgebied, het recht op arbeid in België kunnen genieten en vanwege hun gebrekkige kennis van het Nederlands of hun zwakke sociaal-economische positie achterstandskenmerken vertonen die kunnen leiden tot kansarmoede, hebben *recht* op een bijzondere opleiding en begeleiding met het oog op duurzame tewerkstelling.

De VDAB organiseert dit in de vorm van inwerkingstrajecten. Na een screening wordt een individueel trajectplan opgesteld dat onder meer kan voorzien in een taalopleiding, een technische opleiding, arbeidsbemiddeling en nazorg na plaatsing. Voor taalzwakke werkzoekenden neemt de taalopleiding in dit traject een prominente plaats in. Het gaat hier om een recht, de positieve en stimulerende aanpak primeert dus. Deze aanpak verhindert echter niet dat wanneer een betrokkene weigert mee te werken aan een passend inwerkingstraject, of wanneer stopzetting of mislukking ervan het gevolg is van een foutieve houding van de betrokkene, de VDAB dit meedeelt aan de dienst die bevoegd is voor de toekenning van de werkloosheidsuitkeringen of het leefloon.

Het inwerkingsbeleid richt zich dus op allochtone werkzoekenden. Maar in het kader van het stimuleringsbeleid van evenredige arbeidsdeelname en diversiteit kunnen bijvoorbeeld ook autochtone Nederlandsonkundige werknemers gebruik maken van de mogelijkheden die de maatregel van de diversiteitsplannen biedt. Wanneer een organisatie in haar diversiteitsplan een cursus Nederlands op de werkvloer organiseert voor een aantal allochtone medewerkers, dan kunnen uiteraard ook anderstalige Belgen mee opgenomen worden in deze opleiding. Ook daar dus een positieve en stimulerende aanpak die kansen schept.

Wat het algemene aanbod van Nederlands als tweede taal betreft, en meer specifiek het aanbod dat open staat voor Nederlandsonkundige Belgen binnen de regio Halle-Vilvoorde, dat behoort niet tot mijn bevoegdheden. De Huizen van het Nederlands coördineren het aanbod, en zij ressorteren onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming.

1.2 Grondwettelijke aspecten van het taalgebruik

Het grondwettelijke basisprincipe van de vrijheid van het taalgebruik is geregeld in de artikelen 30 en 129 van de Grondwet. Artikel 30 van de Grondwet bepaalt dat het gebruik van de in België gesproken talen vrij is ; het kan niet worden geregeld dan door de wet en alleen voor handelingen van het openbaar gezag en voor gerechtszaken. Artikel 129 van de Grondwet bepaalt vervolgens dat de Raden van de Vlaamse en de Franse Gemeenschap bij uitsluiting van de federale wetgever bij decreet het gebruik van de talen regelen voor :

- 1° de bestuurszaken ;
- 2° het onderwijs in de door de overheid opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen ;
- 3° de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en hun personeel, alsmede de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de ondernemingen.

Het grondwettelijke beginsel van de taalvrijheid mag aldus alleen voor een beperkt aantal domeinen worden ingeperkt, namelijk :

- het openbaar gezag en het bestuur ;
- gerechtszaken ;
- het onderwijs in de instellingen die de overheid opricht, erkent of subsidieert ;
- de sociale relaties tussen de werkgevers en hun personeel en de officiële documenten die bedrijven moeten gebruiken.

Uitsluitend in deze voornoemde domeinen kan de taalvrijheid door een wet of een decreet aan banden worden gelegd. Bovendien zijn de gemeenschappen wat de taaldecreten betreft uitsluitend in hun eigen taalgebied bevoegd. Het taalgebruik in de faciliteitengemeenten (de taalgrensgemeenten en de zes Randgemeenten, behorend tot Halle-Vilvoorde) daarentegen kan alleen met een bijzondere meerderheid door het federale parlement worden geregeld.

Zo heeft het decreet van 19 juli 1973 het basisbeginsel vastgelegd dat ondernemingen in het homogeen (dus niet in de faciliteitengemeenten) Nederlandse taalgebied het Nederlands moeten gebruiken voor alle schriftelijke en mondelinge communicatie met hun werknemers en voor al hun officiële documenten. Soms is het niet onmiddellijk dui-

delijk of een document of een handeling al dan niet onder de taalregels voor het bedrijfsleven valt. Vacatures worden niet beschouwd als een relatie tussen een werkgever en een werknemer en dus kan de wetgever geen beperkingen opleggen. Volgens het Arbitragehof is er tijdens een sollicitatiegesprek wel al sprake van een sociale betrekking. Daarom moeten sollicitatiegesprekken in het homogeen Nederlandse taalgebied in het Nederlands gebeuren, maar de werkgever mag uiteraard wel de talenkennis van de sollicitant testen. In Brussel en de faciliteitengemeenten zijn er daarentegen geen regels voor de mondelinge communicatie met het personeel.

Bij het behulpzaam zijn en het bijstaan van werkzoekenden bij het zoeken van werk (arbeidsbemiddeling) kan de Vlaamse overheid voorzover nodig de werkzoekende onder meer stimuleren om een cursus Nederlands te volgen met het oog op het verhogen van zijn kansen op werk. Bij het eventueel invoeren van een decretale verplichting in het homogeen Nederlandse taalgebied, gekoppeld aan sancties, tot het volgen van – en eventueel zelfs slagen voor – een cursus Nederlands, moet echter worden opgepast dat deze decretale verplichting niet in strijd is met de voornoemde artikelen 30 en 129 van de Grondwet en de bevoegdheidsverdelende rechtsregels. De federale overheid is immers bevoegd voor het sanctioneren van de toekenning van de werkloosheidsuitkering of het leefloon.

2. De gevraagde statistische gegevens zijn beschikbaar bij de VDAB. Hieronder volgen de gevraagde gegevens per deelvraag.

a) In de onderstaande tabel vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger een overzicht van de verdeling van de niet-werkende werkzoekenden per gemeente volgens moedertaal (Nederlands, Frans, overige) voor de jaren 1999, 2001 en 2003.

gemeente	1999			2001			2003		
	Frans	Nederlands	Overige	Frans	Nederlands	Overige	Frans	Nederlands	Overige
Affligem	8,4 %	88,5 %	3,1 %	8,9 %	88,0 %	3,1 %	13,4 %	84,2 %	2,4 %
Asse	37,4 %	53,2 %	9,4 %	34,4 %	52,9 %	12,8 %	38,2 %	48,1 %	13,8 %
Beersel	53,3 %	42,3 %	4,4 %	47,0 %	48,6 %	4,4 %	45,5 %	49,2 %	5,4 %
Bever	59,5 %	37,8 %	2,7 %	57,1 %	36,7 %	6,1 %	36,2 %	57,4 %	6,4 %
Dilbeek	44,0 %	48,3 %	7,7 %	41,1 %	47,6 %	11,3 %	40,1 %	48,4 %	11,5 %
Drogenbos	83,9 %	8,6 %	7,5 %	83,7 %	8,7 %	7,6 %	83,4 %	10,3 %	6,3 %
Galmaarden	14,4 %	83,2 %	2,4 %	13,4 %	84,9 %	1,7 %	12,5 %	86,8 %	0,7 %
Gooik	9,5 %	90,5 %	0,0 %	8,3 %	88,9 %	2,8 %	8,1 %	88,1 %	3,7 %
Grimbergen	44,0 %	46,1 %	9,9 %	39,7 %	49,0 %	11,3 %	39,5 %	50,8 %	9,8 %
Halle	28,6 %	61,9 %	9,5 %	25,9 %	64,9 %	9,3 %	26,4 %	63,0 %	10,6 %
Herne	40,8 %	55,1 %	4,1 %	38,2 %	59,8 %	2,0 %	38,9 %	57,5 %	3,5 %
Hoellaart	45,7 %	40,1 %	14,2 %	40,8 %	49,3 %	10,0 %	43,5 %	45,0 %	11,5 %
Kampenhout	14,4 %	81,8 %	3,8 %	14,7 %	82,8 %	2,5 %	18,5 %	76,4 %	5,2 %
Kapelle-op-den-Bos	9,1 %	88,9 %	2,0 %	7,6 %	89,4 %	3,0 %	6,7 %	89,4 %	3,9 %
Kraainem	79,6 %	9,0 %	11,4 %	79,1 %	12,2 %	8,6 %	79,2 %	10,7 %	10,1 %
Lennik	17,5 %	80,7 %	1,8 %	18,3 %	76,1 %	5,5 %	15,3 %	82,8 %	1,9 %
Liedekerke	4,5 %	93,9 %	1,6 %	9,2 %	88,8 %	2,0 %	11,4 %	81,3 %	7,4 %
Linkebeek	86,2 %	8,0 %	5,8 %	83,0 %	10,0 %	7,0 %	82,0 %	12,4 %	5,6 %
Londerzeel	8,6 %	88,6 %	2,9 %	6,9 %	89,7 %	3,4 %	8,4 %	88,9 %	2,7 %
Machelen	44,1 %	45,7 %	10,2 %	40,3 %	50,2 %	9,5 %	39,0 %	45,9 %	15,1 %
Meise	31,8 %	63,6 %	4,6 %	23,4 %	72,8 %	3,8 %	27,6 %	68,9 %	3,5 %
Merchtem	12,9 %	82,9 %	4,1 %	13,0 %	79,0 %	8,0 %	16,8 %	74,3 %	8,9 %
Opwijk	7,9 %	90,9 %	1,2 %	8,9 %	86,7 %	4,4 %	5,4 %	88,0 %	6,6 %
Overijse	49,3 %	42,9 %	7,7 %	46,9 %	40,2 %	12,9 %	48,8 %	40,8 %	10,4 %
Pepingen	7,0 %	93,0 %	0,0 %	21,3 %	75,4 %	3,3 %	15,9 %	79,7 %	4,3 %
Roosdaal	8,2 %	90,1 %	1,6 %	10,7 %	86,9 %	2,3 %	8,3 %	88,5 %	3,2 %
Sint-Genesius-Rode	73,0 %	19,9 %	7,0 %	74,1 %	20,3 %	5,5 %	71,1 %	20,4 %	8,5 %
Sint-Pieters-Leeuw	50,2 %	40,6 %	9,2 %	53,6 %	37,4 %	9,0 %	50,3 %	40,5 %	9,2 %
Steenokkerzeel	18,5 %	78,5 %	3,0 %	18,0 %	78,4 %	3,6 %	18,3 %	76,6 %	5,0 %
Ternat	10,8 %	87,5 %	1,7 %	10,9 %	83,2 %	5,9 %	10,2 %	85,9 %	3,9 %
Vilvoorde	34,2 %	45,4 %	20,4 %	31,9 %	49,2 %	18,9 %	34,5 %	46,0 %	19,5 %
Wemmel	70,2 %	22,8 %	7,0 %	63,7 %	25,6 %	10,7 %	71,0 %	20,0 %	9,0 %
Wezembeek-Oppeem	79,1 %	12,2 %	8,7 %	76,0 %	17,6 %	6,4 %	76,9 %	16,7 %	6,4 %
Zaventem	42,8 %	40,0 %	17,2 %	37,9 %	47,7 %	14,4 %	41,8 %	44,9 %	13,3 %
Zemst	10,1 %	85,6 %	4,3 %	7,9 %	87,4 %	4,7 %	8,2 %	87,3 %	4,5 %
Totaal	39,1 %	52,4 %	8,6 %	36,3 %	54,5 %	9,2 %	36,9 %	53,5 %	9,6 %

- b) Hieronder vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger een overzicht van de kennis van het Nederlands van de niet-werkende werkzoekenden in Halle-Vilvoorde met een andere moedertaal dan het Nederlands (schrijven, spreken, lezen, begrijpen, evolutie 1999-2003).

Schrijven	1999	2000	2001	2002	2003
0 niet	31,4 %	34,2 %	47,8 %	41,0 %	41,0 %
1 zeer zwak	18,7 %	17,5 %	15,1 %	16,4 %	15,9 %
2 zwak	20,1 %	19,6 %	14,2 %	14,5 %	13,7 %
3 matig/bijna goed	17,5 %	16,7 %	12,6 %	14,7 %	14,8 %
4 goed	9,5 %	9,4 %	7,5 %	9,6 %	10,4 %
5 zeer goed	2,8 %	2,7 %	2,9 %	3,7 %	4,2 %
Eindtotaal	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Spreken	1999	2000	2001	2002	2003
0 niet	25,5 %	29,5 %	43,5 %	36,9 %	37,1 %
1 zeer zwak	15,8 %	14,2 %	11,7 %	12,5 %	12,8 %
2 zwak	21,4 %	20,8 %	15,1 %	16,2 %	15,2 %
3 matig/bijna goed	20,2 %	19,0 %	14,7 %	16,3 %	16,2 %
4 goed	12,7 %	12,2 %	10,7 %	13,2 %	13,3 %
5 zeer goed	4,4 %	4,3 %	4,2 %	4,9 %	5,5 %
Eindtotaal	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Lezen	1999	2000	2001	2002	2003
0 niet	27,6 %	31,1 %	45,0 %	38,2 %	38,5 %
1 zeer zwak	14,0 %	12,3 %	10,4 %	11,6 %	11,8 %
2 zwak	17,3 %	17,5 %	12,8 %	13,1 %	11,9 %
3 matig/bijna goed	19,5 %	19,2 %	14,8 %	17,1 %	17,1 %
4 goed	16,0 %	14,4 %	12,1 %	14,2 %	14,7 %
5 zeer goed	5,7 %	5,6 %	4,8 %	5,7 %	6,0 %
Eindtotaal	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Begrijpen	1999	2000	2001	2002	2003
0 niet	24,5 %	28,4 %	42,4 %	35,7 %	36,2 %
1 zeer zwak	12,6 %	11,0 %	9,5 %	10,4 %	10,2 %
2 zwak	18,2 %	17,7 %	13,0 %	12,8 %	12,1 %
3 matig/bijna goed	21,5 %	20,0 %	15,6 %	18,7 %	18,7 %
4 goed	16,9 %	16,5 %	13,8 %	15,9 %	16,0 %
5 zeer goed	6,3 %	6,5 %	5,7 %	6,5 %	6,8 %
Eindtotaal	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

- c) Hieronder vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger een overzicht van het aantal vacatures bij de VDAB waarvoor de kennis van het Nederlands al dan niet vereist is (periode 1999-2003).

Ontvangen vacatures – normaal economisch circuit

(Bron : VDAB Databeheer & -analyse)

		Met vraag naar Nederlands	Zonder vraag naar Nederlands	Totaal	% vacatures zonder vraag naar Nederlands
	Totaal				
	1999	163720	1994	165714	1,2
	2000	201627	4502	206129	2,2
	2001	199783	5841	205624	2,8
	2002	213144	5555	218699	2,5
jan-okt	2003	202039	4925	206964	2,4
	Waarvan uit regio Halle-Vilvoorde				
	1999	14280	186	14466	1,3
	2000	15265	289	15554	1,9
	2001	13704	257	13961	1,8
	2002	13047	238	13285	1,8
jan-okt	2003	12926	182	13108	1,4

Opmerking : voor vacatures waarvoor geen enkele talenkennis werd vermeld, werd talenkennis Nederlands verondersteld.

Beknopte bespreking

Het aantal bij de VDAB ontvangen vacatures waarvoor de kennis van het Nederlands niet vereist is, is relatief beperkt in de regio Halle-Vilvoorde: 200 à 300 vacatures op jaarbasis, dit is minder dan 2 % van het totaal aantal ontvangen vacatures. Dit aandeel blijft vrij sta-

biel in de periode 1999-2003, en stemt ongeveer overeen met het gemiddelde voor Vlaanderen, waar voor iets meer dan 2 % van het totaal aantal vacatures de kennis van het Nederlands niet vereist is.

- d) Hieronder vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger een overzicht van de werkloosheidsduur van de niet-werkende werkzoekenden in regio Halle-Vilvoorde volgens moedertaal (periode 1999-2003).

12/1999

Moedertaal	-3m	3m -6m	6m-1j	1j-2j	2j-5j	5j +	Eindtotaal
Frans	780	764	637	585	884	497	4147
(%)	18,8	18,4	15,4	14,1	21,3	12,0	100,0
Nederlands	1447	1214	971	668	783	480	5563
(%)	26,0	21,8	17,5	12,0	14,1	8,6	100,0
Overige	185	150	169	156	169	80	909
(%)	20,4	16,5	18,6	17,2	18,6	8,8	100,0
Eindtotaal	2412	2128	1777	1409	1836	1057	10619

12/2000

Moedertaal	-3m	3m -6m	6m-1j	1j-2j	2j-5j	5j +	Eindtotaal
Frans	841	706	552	523	655	458	3735
(%)	22,5	18,9	14,8	14,0	17,5	12,3	100,0
Nederlands	1521	1240	811	652	511	387	5122
(%)	29,7	24,2	15,8	12,7	10,0	7,6	100,0
Overige	283	130	157	150	131	98	949
(%)	29,8	13,7	16,5	15,8	13,8	10,3	100,0
Eindtotaal	2645	2076	1520	1325	1297	943	9806

12/2001

Moedertaal	-3m	3m -6m	6m-1j	1j-2j	2j-5j	5j +	Eindtotaal
Frans	1199	888	794	585	509	414	4389
(%)	27,3	20,2	18,1	13,3	11,6	9,4	100,0
Nederlands	2601	1615	1096	581	383	320	6596
(%)	39,4	24,5	16,6	8,8	5,8	4,9	100,0
Overige	264	207	254	177	130	80	1112
(%)	23,7	18,6	22,8	15,9	11,7	7,2	100,0
Eindtotaal	4064	2710	2144	1343	1022	814	12097

12/2002

Moedertaal	-3m	3m -6m	6m-1j	1j-2j	2j-5j	5j +	Eindtotaal
Frans	1323	1089	890	801	510	381	4994
(%)	26,5	21,8	17,8	16,0	10,2	7,6	100,0
Nederlands	2156	1955	1242	976	423	248	7000
(%)	30,8	27,9	17,7	13,9	6,0	3,5	100,0
Overige	305	211	231	241	145	74	1207
(%)	25,3	17,5	19,1	20,0	12,0	6,1	100,0
Eindtotaal	3784	3255	2363	2018	1078	703	13201

Moedertaal	-3m	3m -6m	6m-1j	1j-2j	2j-5j	5j +	Eindtotaal
Frans	1617	871	1023	981	661	340	5493
(%)	29,4	15,9	18,6	17,9	12,0	6,2	100,0
Nederlands	2831	1627	1324	1326	594	246	7948
(%)	35,6	20,5	16,7	16,7	7,5	3,1	100,0
Overige	358	217	279	282	215	75	1426
(%)	25,1	15,2	19,6	19,8	15,1	5,3	100,0
Eindtotaal	4806	2715	2626	2589	1470	661	14867

Beknopte bespreking

De verdeling naar werkloosheidsduur verschilt enigszins tussen Nederlandstalige en Franstalige werkzoekenden uit de regio Halle-Vilvoorde. Eind oktober 2003 is 36 % van de Franstalige werkzoekenden uit de regio langer dan één jaar werkzoekend, tegenover 27 % van de Nederlandstalige werkzoekenden. Het aandeel zeer langdurig werkzoekenden (langer dan 2 jaar) bedraagt 18,2 % bij de Franstalige werkzoekenden tegenover 10,6 % bij de Nederlandstalige werkzoekenden.

In 1999 lag het aandeel (zeer) langdurig werklozen nog aanzienlijk hoger. De afgelopen jaren heeft de economische groeivertraging immers

vooral geleid tot een sterke groei van het aantal kortdurig werklozen. De globale werkloosheids-groei was in de periode 1999-2003 in de regio Halle-Vilvoorde overigens iets sterker bij de Nederlandstalige werkzoekenden : +2.385 of 42 % tegenover +1.346 of 32 % bij de Franstalige werkzoekenden, waardoor het globale aandeel Nederlandstalige werkzoekenden licht is toegenomen (van 52,4 % in 1999 tot 53,5 % in 2003).

- e) De gevraagde gegevens over het aantal deelnemers aan opleidingen Nederlands voor anders-taligen per gemeente voor de periode 1999-2003 vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger in de tabel hieronder.

Bron : VDAB-DBDA

Aantal deelnemers Gemeente	Jaar				
	1999	2000	2001	2002	januari- oktober 2003
Affligem		2	3	5	3
Asse	17	45	50	58	48
Beersel	15	27	20	29	27
Bever		2	3	2	3
Dilbeek	11	30	35	35	27
Drogenbos	4	5	7	6	7
Galmaarden		1		4	4
Gooik	1	1		3	3
Grimbergen	12	25	26	28	42
Halle	20	37	35	44	60
Herne	2	3	3	2	4
Hoeilaart	1	2	3	3	3
Kampenhout	1	2	2	8	6
Kapelle-op-den-Bos		1	3	2	3
Kraainem	3	4	2	1	8
Lennik	1		1	2	8
Liedekerke		1	1	6	5

Aantal deelnemers Gemeente	Jaar				
	1999	2000	2001	2002	januari- oktober 2003
Linkebeek	1	5	5	3	3
Londerzeel	1	4	1	3	5
Machelen	7	18	19	21	22
Meise	5	5	14	8	5
Merchtem	2	2	10	12	13
Opwijk		3	1	6	3
Overijse	2	3	5	8	11
Pepingen		1	2	2	1
Roosdaal	1	2	1	1	7
Sint-Genesius-Rode	16	7	7	5	8
Sint-Pieters-Leeuw	17	46	31	44	65
Steenokkerzeel	1	3	1	2	4
Ternat	1	2	1	4	3
Vilvoorde	68	79	83	81	91
Wezembeek-Oppem	3	4	4	2	3
Zaventem	7	26	20	27	29
Zemst	1	8	8	11	9
Totaal	225	412	415	488	568